

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
імені Івана Боберського
Кафедра теорії та методики фізичної культури

Павлова Ю. О.

ГРАМОТНІСТЬ У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ
РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА
дисципліни спеціалізації

підготовки бакалаврів

(рівень вищої освіти)

галузь знань 01 Освіта

(шифр і назва)

спеціальність: 017 Фізична культура і спорт

(шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення: педагогічної освіти та факультет підвищення кваліфікації, перепідготовки, післядипломної та заочної освіти

(назва інституту, факультету, відділення)

рівень освіти: Бакалавр

спеціалізація: Фізична культура і спорт

Робоча програма з дисципліни «Грамотність у фізичній культурі різних груп населення» для студентів спеціальності 017 Фізична культура і спорт

VII семестр (денна форма навчання), VII семестр (бакалаври, заочна форма навчання)

Розробник: професор кафедри теорії та методики фізичної культури, професор, доктор наук з фізичного виховання і спорту Павлова Ю. О.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики фізичної культури

Протокол від “ ” 20__ року №

Завідувач кафедри
теорії та методики фізичної культури

Боднар І. Р

Навчальна програма затверджена на засіданні ради факультету педагогічної освіти
Протокол від. “ ” 20__ року №

Голова _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні ради факультету ПК ПП ПЗО

Протокол від. “ ” 20__ року №

© Павлова Ю.О., 2021 рік

© ЛДУФК, 2021 рік

Програма вивчення навчальної дисципліни “Грамотність у фізичній культурі різних груп населення” складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є грамотність у фізичній культурі; особливості грамотності у фізичній культурі на різні аспекти якості життя та здоров'я людини; підходи до оцінювання грамотності у фізичній культурі та її основних складових частин.

Міждисциплінарні зв'язки: теорія і методика фізичного виховання, оздоровчо-рекреаційні технології, психологія, вікова психологія, рухова активність культури вільного часу різних груп населення.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Грамотність у фізичній культурі: концепції, моделі, основні складники

Змістовий модуль 2. Грамотність у фізичній культурі дітей та молоді

Змістовий модуль 3. Грамотність у фізичній культурі дорослих та осіб літнього віку

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у бакалаврів фундаментальних знань, вмінь та навичок стосовно формування і підвищення рівня грамотності у фізичній культурі як необхідної умови та підґрунтя збереження і зміцнення здоров'я та поліпшення якості життя різних груп населення.

Навчальна дисципліна передбачає розвиток як загальних, так і фахових компетентностей, а саме:

- здатності вчитися та оволодівати сучасними знаннями;
- здатності ефективно спілкуватися (усно і письмово) державною мовою, володіти науковою термінологією;
- вміння використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології та сучасні інформаційні ресурси для вирішення поставлених завдань і представлення інформації у зрозумілий спосіб;
- здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатності працювати самостійно та у команді;
- здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості;
- здатність до розуміння ретроспективи формування сфери фізичної культури і спорту;
- здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи і прийоми;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде:

- знати сучасні концептуальні та методологічні підходи до трактування поняття «грамотність у фізичній культурі»;
- розуміти зв'язок між здоров'ям та рівнем грамотності у фізичній культурі;
- знати сучасні концепції грамотності у фізичній культурі, підходи до формування грамотності у фізичній культурі для різних груп населення;
- знати детермінанти високого рівня грамотності у фізичній культурі;
- знати чинники, які впливають на рівень грамотності у фізичній культурі осіб різного віку;
- володіти методами оцінювання грамотності у фізичній культурі та її складників; складати рекомендації щодо підвищення рівня грамотності у фізичній культурі для різних груп населення.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1

Грамотність у фізичній культурі: концепції, моделі, основні складники

Тема 1. Поняття грамотності: дефініція, підходи до визначення та оцінювання

Грамотність: поняття, його розвиток та суть. Функціональна грамотність. Концепція множинної грамотності. Елементи грамотності. Основні складові частини грамотності. Поняття грамотності у концептуальних документах міжнародних організацій – тлумачення ЮНЕСКО, ООН, Всесвітньої декларації про освіту для всіх.

Тема 2. Грамотність у фізичній культурі: основні складові частини

Поняття грамотності у фізичній культурі. Розвиток та впровадження поняття. Характеристики особи, яка грамотна у фізичній культурі. Підходи М. Вайтхед для розвитку концепції грамотності у фізичній культурі. Мотивація, якість життя та самооцінка як компоненти грамотності у фізичній культурі. Компетентнісний підхід та грамотність у фізичній культурі. Грамотність у фізичній культурі відповідно до холістичного підходу.

Тема 3. Грамотність у фізичній культурі: основні концепції та моделі, підходи до оцінювання

Грамотність у фізичній культурі як концепція. Рівень грамотності у фізичній культурі, життєві обставини і мотивація. Низький рівень грамотності у фізичній культурі. Розвиток грамотності у фізичній культурі і фізичне виховання. Характерні риси фахівця, який прагне розвивати грамотність у фізичній культурі різних груп населення. Моделі грамотності, їх структурні частини. Основні компоненти грамотності у фізичній культурі – мотивація, впевненість у власних силах, компетентність та навколишнє середовище. Теорії, що пояснюють мотивацію до фізичної активності (теорія самовизначення, теорія досягнення цілей та теорія когнітивного оцінювання). Особливості оцінювання рівня мотивації та компетентностей різних груп населення. Залежність грамотності у фізичній культурі від рівня мотивації. Стратегії у створенні середовища, що сприятиме підвищенню рівня грамотності у фізичній культурі. Грамотність у фізичній культурі і фізична компетентність. Я-концепція, взаємодія, знання та грамотність у фізичній культурі. Підходи до оцінювання «Я»-концепції.

Змістовий модуль 2

Грамотність у фізичній культурі дітей та молоді

Тема 4. Структура грамотності у фізичній культурі дітей та молоді та особливості її формування.

Аналіз грамотності у фізичній культурі з врахуванням вікового періоду життя людини. Грамотність у фізичній культурі у дитячому віці. Особи, які відповідають за розвиток грамотності у фізичній культурі дітей та молоді. Освітні програми, що сприяють розвитку грамотності у фізичній культурі дітей та молоді. Модель грамотності у фізичній культурі дітей. Параметри фізичної активності дітей різного віку. Структурні елементи грамотності у фізичній культурі дитини. Роль педагога у поліпшенні грамотності у фізичній культурі дитини.

Тема 5. Особливості оцінювання грамотності у фізичній культурі дітей та молоді.

Підходи до оцінювання грамотності у фізичній культурі шкільної молоді. «Паспорт для життя» (PHE Canada – Passport for Life), “PLAY” (Canadian Sport for Life – Physical Literacy Assessment for Youth Tools), 60-ти хвилинний інструмент для оцінювання основних рухових навичок (60 Min Kids Club Fundamental Movement Skills Assessment Tool), «Канадське оцінювання грамотності у фізичній культурі» (Canadian Assessment of Physical literacy, CAPL) – принципи організації, їх складові частини, види тестувань та вправ, що використовуються для оцінювання.

Змістовий модуль 3 Розвиток грамотності у фізичній культурі впродовж життя

Тема 6. Грамотність у фізичній культурі дорослих та осіб літнього віку

Моделі фізичної грамотності у фізичній культурі дорослих. Основні складники моделей. Мотивація дорослих та осіб літнього віку до фізичної активності. Самоефективність та залучення дорослих та осіб літнього віку до програм фізичної активності. Групи ризику (з низьким рівнем грамотності у фізичній культурі). Програми, спрямовані на підвищення рівня грамотності у фізичній культурі дорослих та осіб літнього віку (кращі приклади різних країн світу). Значення штучного та природного середовища для підвищення рівня грамотності у фізичній культурі.

3. Рекомендована література

Основна

1. Павлова Ю. Грамотність у фізичній культурі різних груп населення : навч. посіб. / Юлія Павлова. – Львів : ЛДУФК імені Івана Боберського, 2022. – 160 с. <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/33613?mode=full>
2. Павлова, Ліліана Кудрик, Наталія Сороколіт, Оксана Микитюк ; за наук. ред. Олени Шиян. – Л. : Кольорове небо, 2013. – 122 с. http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/3118/1/Zdorova_shkola_aspekty_monitoryngu.pdf
3. Павлова Ю. Оздоровчо-рекреаційні технології та якість життя людини : монографія / Ю. Павлова. – Львів : ЛДУФК, 2016. – 356 с. – ISBN 978-617-7336-04-3. <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/7668>

Додаткова

4. Education for all: literacy for life; EFA global monitoring report, 2006 – UNESCO Digital Library [Internet]. [cited 2020 Nov 9]. Available from: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000141639>
5. Perry KH, Shaw DM, Ivanyuk L, Tham YSS. The “Ofcourseness” of Functional Literacy: Ideologies in Adult Literacy. *J Lit Res*. 2018 Mar 15;50(1):74–96.
6. Vágvölgyi R, Coldea A, Dresler T, Schrader J, Nuerk H-C. A Review about Functional Illiteracy: Definition, Cognitive, Linguistic, and Numerical Aspects. *Front Psychol*. 2016 Nov 10:1617.
7. Wetzel MM, Vlach SK, Svrcek NS, Steinitz E, Omogun L, Salmerón C, et al. Preparing Teachers With Sociocultural Knowledge in Literacy: A Literature Review. *J Lit Res* [Internet]. 2019 Jun 20;51(2):138–57.
8. Goyal K, Kumar S. Financial literacy: A systematic review and bibliometric analysis. *Int J Consum Stud* [Internet]. 2020 Aug 4;ijcs.12605.
9. O’Sullivan M, Davids K, Woods CT, Rothwell M, Rudd J. Conceptualizing Physical Literacy within an Ecological Dynamics Framework. *Quest* [Internet]. 2020 [cited 2020 Nov 9]; Available from: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00336297.2020.1799828>
10. Hartono R. Evaluating Sustainable Education Using Eco-Literacy. *HABITAT*. 2020 Aug 1;31(2):78–85.
11. Mandigo J, Francis N, Lodewyk K. Physical literacy concept paper (ages 0-12 years). Available from: <https://sportforlife.ca/wp-content/uploads/2016/12/Physical-Literacy-Concept-Paper.pdf>
12. Whitehead M. *Physical Literacy: Throughout the Lifecourse*. Routledge; 2010.
13. Spengler JO, Cohen J. *Physical literacy: A global environmental scan* [Internet]. Washington, D.C.: Aspen Institute Sports & Society Program; 2015. Available from: <http://plreport.projectplay.us/>
14. Vašíčková J. Physical literacy in the Czech Republic. *Physical literacy in the Czech Republic*. Palacký University Olomouc; 2016. 145 p.
15. Cornish K, Fox G, Fyfe T, Koopmans E, Pousette A, Pelletier CA. Understanding physical literacy in the context of health: a rapid scoping review. *BMC Public Health*. 2020 Dec 1 [cited 2020 Nov 9];20(1):1–19.
16. Edwards LC, Bryant AS, Keegan RJ, Morgan K, Jones AM. Definitions, Foundations and Associations of Physical Literacy: A Systematic Review. *Sports Med*. 2017 Jan;47(1):113-126.

17. Penney D, Chandler T. Physical Education: What Future(s)? *Sport Educ Soc.* 2000;5(1):71–87.
18. Durden-Myers EJ, Keegan S. Physical Literacy and Teacher Professional Development. *J Phys Educ Recreat Danc.* 2019 Jun 13;90(5):30–5.
19. McKee M, Breslin G, Haughey TJ, Donnelly P. Research into Assessing Physical Literacy in Northern Ireland. *J Int Couns Sport Sci Phys Educ.* 2013;65:283–288.
20. Keegan RJ, Barnett LM, Dudley DA, Telford RD, Lubans DR, Bryant AS, et al. Defining physical literacy for application in Australia: A modified delphi method. *J Teach Phys Educ [Internet].* 2019 Apr 1;38(2):105–18.
21. Physical Literacy Assessment in Canada. *Physical Literacy in Canada Tools for Assessment [Internet].* [cited 2020 Nov 9]. Available from: <http://www.physicalliteracy.ca/play>
22. Passport for Life | PHE Canada [Internet]. [cited 2020 Nov 9]. Available from: <https://phecanada.ca/programs/passport-life>
23. Physical Literacy Assessment for Youth [Internet]. [cited 2020 Nov 9]. Available from: https://sportforlife.ca/wp-content/uploads/2016/12/PLAYself_Workbook.pdf
24. Francis CE, Longmuir PE, Boyer C, Andersen LB, Barnes JD, Boiarskaia E, et al. The Canadian Assessment of Physical literacy: Development of a model of children’s capacity for a healthy, active lifestyle through a Delphi process. *J Phys Act Heal.* 2016 Feb 1;13(2):214–22.
25. Longmuir PE, Boyer C, Lloyd M, Yang Y, Boiarskaia E, Zhu W, et al. The Canadian Assessment of Physical Literacy: methods for children in grades 4 to 6 (8 to 12 years). *BMC Public Health.* 2015 Dec 11;15(1):767.
26. Longmuir PE, Gunnell KE, Barnes JD, Belanger K, Leduc G, Woodruff SJ, et al. Canadian Assessment of Physical Literacy Second Edition: a streamlined assessment of the capacity for physical activity among children 8 to 12 years of age. *BMC Public Health.* 2018 Oct 2;18(S2):1047.
27. Longmuir PE, Colley RC, Wherley VA, Tremblay MS. Canadian society for exercise physiology position stand: Benefit and risk for promoting childhood physical activity. *Appl Physiol Nutr Metab.* 2014 Nov 16;39(11):1271–9.
28. Canadian Assessment of Physical Literacy, 2nd Edition (CAPL-2) [Internet]. [cited 2020 Nov 9]. Available from: <https://www.capl-eclp.ca/>
29. Edwards LC, Bryant AS, Keegan RJ, Morgan K, Jones AM. Definitions, Foundations and Associations of Physical Literacy: A Systematic Review. *Sports Medicine.* Springer International Publishing; 2017;47: 113–26.
30. Corbin CB. Implications of Physical Literacy for Research and Practice: A Commentary. Vol. 87, *Research Quarterly for Exercise and Sport.* Routledge; 2016. p. 14–27.
31. Giblin S, Collins D, Button C. Physical literacy: Importance, assessment and future directions. *Sports Medicine.* Springer International Publishing; 2014; 44:1177–84.
32. Sum RKW, Ha ASC, Cheng CF, Chung PK, Yiu KTC, Kuo CC, et al. Construction and validation of a perceived physical literacy instrument for physical education teachers. *PLoS One.* 2016 May 1;11(5):e0155610.
33. Lloyd RJ. Becoming physically literate for life: Embracing the functions, forms, feelings and flows of alternative and mainstream physical activity. *J Teach Phys Educ.* 2016;35(2):107–16.
34. Ribeiro IJS, Pereira R, Freire I V., de Oliveira BG, Casotti CA, Boery EN. Stress and Quality of Life Among University Students: A Systematic Literature Review. *Heal Prof Educ.* 2018 Jun 1;4(2):70–7.
35. Eather N, Morgan PJ, Lubans DR. Effects of exercise on mental health outcomes in adolescents: Findings from the CrossFit™ teens randomized controlled trial. *Psychol Sport Exerc [Internet].* 2016 Sep 1;26:14–23.

36. Pavlova, I., Petrytsa, P., Andres, A., Khurtenko, O., Osip, N., Yednak, V., Naumchuk, V., & Mashtaler, I.(2020). Assessment of Student's Competence in Physical Education: Approaches and Methodology. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 12(4), 338-356. <https://doi.org/10.18662/rrem/12.4/349>
37. Measuring physical literacy in Ukraine: development of a set of indicators by Delphi method / Iuliia Pavlova, Petro Petrytsa, Andrii Andres, Nataliia Osip, Oksana Khurtenko, Alla Rudenok, Natalia Hotsuliak, Zlenko Nataliia // *Phys Activ Rev.* – 2021. – Vol. 9(1): 24-32. doi: 10.16926/par.2021.09.04
38. Rogowska AM, Pavlova I, Kuśnierz C, Ochnik D, Bodnar I, Petrytsa P. Does Physical Activity Matter for the Mental Health of University Students during the COVID-19 Pandemic? *J Clin Med.* 2020 Oct 29;9(11):3494.
39. Lundvall S. Physical literacy in the field of physical education – A challenge and a possibility. *Journal of Sport and Health Science.* 2015;4:113–8.

4. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять в усній та письмовій формах.

- Опитування.
- Перевірка завдань для самостійної роботи.
- Перевірка матеріалів самопідготовки.
- Виконання завдань семінарських та практичних занять.

Підсумковий контроль – екзамен (VII семестр (денна форма навчання), VII семестр (бакалаври, заочна форма навчання)).

5. Залікові вимоги

1. Грамотність: поняття, його розвиток та суть.
2. Основні складові частини грамотності.
3. Поняття грамотності у фізичній культурі.
4. Мотивація, якість життя та самооцінка як компоненти грамотності у фізичній культурі.
5. Компетентнісний підхід та грамотність у фізичній культурі.
6. Грамотність у фізичній культурі як концепція.
7. Розвиток грамотності у фізичній культурі і фізичне виховання.
8. Характерні риси фахівця, який прагне розвивати грамотність у фізичній культурі різних груп населення.
9. Моделі грамотності, їх структурні частини. Основні компоненти грамотності у фізичній культурі – мотивація, впевненість у власних силах, компетентність та навколишнє середовище.
10. Теорії, що пояснюють мотивацію до фізичної активності (теорія самовизначення, теорія досягнення цілей та теорія когнітивного оцінювання).
11. Грамотність у фізичній культурі і фізична компетентність.
12. Особи, які відповідають за розвиток грамотності у фізичній культурі дітей та молоді. Модель грамотності у фізичній культурі дітей. Параметри фізичної активності дітей різного віку.
13. Структурні елементи грамотності у фізичній культурі дитини.
14. Роль педагога у поліпшенні грамотності у фізичній культурі дитини.
15. «Паспорт для життя» (PHE Canada – Passport for Life) , “PLAY” (Canadian Sport for Life – Physical Literacy Assessment for Youth Tools), 60-ти хвилинний інструмент для оцінювання основних рухових навичок (60 Min Kids Club Fundamental Movement Skills Assessment Tool)
16. «Канадське оцінювання грамотності у фізичній культурі» (Canadian Assessment of Physical literacy, CAPL) – принципи організації, їх складові частини, види тестувань та вправ, що використовуються для оцінювання.
17. Моделі фізичної грамотності у фізичній культурі дорослих.
18. Мотивація дорослих та осіб літнього віку до фізичної активності.
19. Групи ризику (з низьким рівнем грамотності у фізичній культурі), їх характеристика. Програми, спрямовані на підвищення рівня грамотності у фізичній культурі дорослих та осіб літнього віку.
20. Значення штучного та природного середовища для підвищення рівня грамотності у фізичній культурі.